

DEMO

HERFST
2005

Jonge
Democraten

DEMO TOEKOMST-SPECIAL
Met veel opinies over het nu al beruchte Dittrich-pamflet, een interview met D66-voorzitter Frank Dales, en vooruit, ook nog enkele andere zaken.

Redactioneel

Door *Gijs ter Haar*

Dit is hem dan. Het themanummer over de toekomst van D66. "Waarheen leidt de weg, die wij moeten gaan?" Was het maar zo eenvoudig. We weten niet eens welke weg, laat staan waar die toe leidt. Is D66 het spoor dan bijster? Dat ook weer niet, ik geloof niet dat er binnen D66 überhaupt veel mensen weg waren van een *one best way*. Toch wijst de gevoelde noodzaak tot bezinning erop dat men niet meer helemaal weet wat D66 eigenlijk is. Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat ook niet precies weet, maar ik voel me er wel thuis. Misschien is dat het probleem ook wel; dat we de kiezer niet duidelijk kunnen maken wat de *big picture* is, dat ze niet weten wat ze nu eigenlijk aan D66 hebben.

Eens was dat te vatten in het woord 'vernieuwing' en hoewel dat nog steeds de lading voor een groot deel dekt, is door er decennia mee te smijten de term paradoxaal genoeg oubollig geworden. Ik krijg het gevoel dat mensen weer grote verhalen willen horen, willen weten waarheen de weg leidt die D66 heet. Maar vele wegen leiden naar Rome en de kracht van D66 is dat ze geen van die wegen categorisch afwijst en zelfs buiten de gangbare paden durft te gaan. Maar ja, waarheen? Laat je inspireren door dit themanummer. Een eenduidig antwoord is er niet en komt er misschien wel nooit helemaal, maar er wordt in ieder geval flink aan de weg getimmerd.

Gijs ter Haar,
Hoofdredacteur

Colofon

21^e Jaargang – nummer 4
herfst 2005

DEMO is een uitgave van de *Jonge Democraten*, onafhankelijke politieke jongerenorganisatie sinds 1984.

Oplage: 2000 exemplaren

DEMO redactie:

Gijs ter Haar, Charlotte Meindersma,
Fleur de Groot, Hugo van Haastert,
Lourens Dinger, Michiel Kellner en
Rukiye Kaya

demo@jongedemocraten.nl

Deadline DEMO 5:

1 november 2005

Bijdrages in deze DEMO van:

Het Landelijk Bestuur, Anita Vink,
Bram Fokke, Frédérique Petit, Rosa
van der Tas, Tomas de Jager, Ton
Monasso

Foto voorpagina:

© Sander Spierenburg

Landelijk Bestuur JD

Postbus 660, 2501 CR Den Haag
fax: 070 – 364 19 17
info@jongedemocraten.nl
www.jongedemocraten.nl

Drukkerij Uleman

Goudstraat 6, 2718 RC Zoetermeer
tel: 079 – 361 40 26
info@drukkerijuleman.nl
www.drukkerijuleman.nl

Mama

Door *Charlotte Meindersma*

Als kind denk je vaak dat jouw ouders de allerbeste zijn. Dat je in geen betere familie op had kunnen groeien. Pappa is de sterkste van allemaal en als er problemen zijn heeft mamma altijd een oplossing. Ben je eenmaal puber, dan merk je dat de wereld niet zo ideaal is en dat mamma helemaal niet altijd een oplossing voor een probleem heeft. Je gaat zelfs tegen haar in, denkt het beter te weten. Ergens wil je allebei hetzelfde maar op een andere manier. Luxeproblemen. Jullie hadden wel eens meningsverschillen, maar legden het altijd weer bij. Mamma had het ook veel te druk met haar carrière. Je moeder was 18 toen ze jou kreeg. Een prachtig kind, geboren in Amsterdam. Al moest ze er even aan wennen, uiteindelijk was ze wel blij met je. Een schattig klein kindje dat kon schreeuwen en huilen, maar nog jong en makkelijk troostbaar was. Mamma was de wereld! Je werd ouder, wijzer en je merkte dat mamma niet feilloos was. Mamma kreeg een mooie carrière, maar perfect vond je hem nog niet. De

tijd, collega's en klanten veranderden. Je gaf haar wel eens adviezen. Soms nam ze die over of gebruikte ze die als inspiratiebron, maar vaker nog sloeg ze die in de wind. Jij werd ouder en met mamma ging het snel bergafwaarts. Hoe je haar ook probeerde te helpen, het mocht niet baten. Je was nu ruim 21 jaar oud en mamma holde snel achteruit. Haar functioneringsgesprek kwam dichterbij. Ter voorbereiding zette ze wat op papier. Dat zou vast van pas komen dacht je. Maar je keek ernaar en alles was wazig, onduidelijk. Er zou een hoop aan veranderd mogen worden. Je besloot haar baan eens goed onder de loep te nemen. Hoe stond het met haar collega's en klanten? De klanten leken mamma langzaam maar zeker de rug toe te keren. Dat directieoverleg elke week kon ze nu wel vergeten. Je probeerde haar tips te geven, te helpen. Te vertellen wat ze moest doen. Je werd angstig en kreeg visioenen. De carrière van je moeder, de persoon die jou altijd gesteund heeft, die jouw school- en

studietijd altijd zo aangenaam mogelijk probeerde te maken, haar baan staat nu op het spel. Wat nou als zij haar baan verliest? Hoe moet het dan verder met je studie? Zul je dan in de meest vervuilende auto moeten gaan rijden en geen groene energie meer kunnen gebruiken. Als je in een coma raakt en je daar nooit meer uit zal kunnen komen, zul je zo dan door moeten leven tot je een natuurlijke dood sterft? Je ziet het al voor je: een werkloze moeder. Iemand met bomen in de achtertuin, directrice van een school, met heel veel vrienden.

Je houdt van je moeder. Misschien ben je het niet altijd met haar eens, geef je haar ongevroegde adviezen, maar nooit, nooit wil je haar kwijt. Zij die zo goed voor je zorgde, die je persoonlijkheid, een eigen mening en educatie gaf. Hoe hard je soms ook geroepen hebt dat je een andere moeder wilt. Deze mamma, ook al wordt ze misschien werkloos, zal altijd jouw allerliefste en allerbeste mamma van de hele wereld zijn.

Jonge DemoKroaten

EU op de Eilanden en Debatteren in Dubrovnik

Door Rosa van der Tas en Ton Monasso

Afgelopen zomer zijn vier Jonge Democraten (Jan Wouter Langenberg, Jeroen Mimpfen, Ton Monasso en Rosa van der Tas) op vakantie geweest in Kroatië. Zij hebben daar deelgenomen aan de Lymec Summer School op Hvar en aan een internationaal debattoernooi in Dubrovnik.

Half juli hebben we de auto gepakt en zijn we Europa door gaan reizen. Na langs geweest te zijn bij een JD'er, Adriaan Bayer, die bij zijn ouders in Oostenrijk verbleef, zijn we doorgereisd naar Kroatië voor de Lymec Summer School. Deze summer school is vergelijkbaar met een Lymec-seminar, waar deelnemers van verschillende liberale jongeren organisaties uit heel Europa samenkomen. Het grote verschil met een seminar is dat de summer school plaatsvindt op een zeer zomerse vakantiebestemming. In dit geval was dat het prachtige eiland Hvar.

De summer school was gewijd aan de mogelijke toetreding van Kroatië en andere Zuid-Oost-Europese landen tot de Europese Unie. We hebben gediscussieerd over de ontwikkeling van de Balkanlanden met betrekking tot hun lidmaatschap van de Europese Unie, de onderhandelingsprocedures en de gevolgen van een EU-lidmaatschap voor die landen. Zowel de technische, politieke als emotionele aspecten van het proces zijn naar voren gekomen.

Wat ons is opgevallen is dat de Europese Unie momenteel erg veel invloed heeft in de Balkanlanden. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regelgeving die door landen moet worden doorgevoerd in de aanloop naar eventuele toetreding, bijvoorbeeld om een onafhankelijke rechterlijke macht te waarborgen. Ook is er een indirecte invloed op de prioriteiten die politici

stellen, om in de smaak te vallen bij de huidige EU-lidstaten. Problemen die door de Europese Unie niet als belangrijk worden gezien voor de toetreding worden ook in de binnenlandse politiek naar achteren geschoven. Verder zijn er allerlei ontwikkelingsfondsen beschikbaar gesteld, die de aansluiting van vooral de economieën op die van de EU-lidstaten moeten bespoedigen. Het is duidelijk dat de Europese Unie over behoorlijk veel *soft power* in dit gebied beschikt.

Verder is het opvallend dat er weinig aandacht wordt besteed aan het creëren van een breed draagvlak onder de bevolking. Het lijkt erop dat de discussie ook in de Balkanlanden alleen onder de elite wordt gevoerd. Hier moeten we niet te lichtvoetig mee omgaan. Binnen de Europese Unie vergeten we namelijk nog wel eens dat eurosceptici zich niet alleen in de huidige lidstaten bevinden, maar ook in de kandidaatlidstaten. Deze landen moeten namelijk een hoop regelgeving doorvoeren waar niet iedereen even blij mee is.

Toch was de overheersende mening aan het eind van de week dat de uitbreiding van de EU richting Zuid-Oost-Europa kansrijk is. Zoals vele toeristen dit jaar hebben kunnen zien heeft Kroatië zich economisch al ongelooflijk ontwikkeld. Ook met het doorvoeren van Europese regelgeving is men al vrij ver.

Maar dit is nog niet voldoende. Voor de Balkanlanden komen er namelijk, bovenop de eisen waaraan alle potentiële lidstaten moeten voldoen, twee extra eisen bij. Zij moeten regionaal samenwerken, en meewerken met het Internationaal strafhof in Den Haag.

Voor Kroatië speelt deze laatste eis een belangrijke rol. Het obstakel voor Kroatië is de zaak Gotovina. Generaal Gotovina wordt verdacht van de moord op 150 etnische Serven en het verdrijven van nog eens 150.000 anderen tijdens het offensief van 1995 tegen de Servische troepen. Hij is momenteel op vrije voeten, maar volgens rapporten van de Europese Unie is hij binnen het bereik van de Kroatische autoriteiten en is het hun taak om hem uit te leveren aan het Joegoslavië-tribunaal. Tijdens een van de lezingen werd de suggestie geopperd dat de veiligheidsdienst nog

© Jan Wouter Langenberg

steeds corrupt is en dat zij Gotovina helpen met onderduiken. Of dit waar is, is voor ons moeilijk te beoordelen.

Van de Balkanlanden is Kroatië het EU-lidmaatschap het verst genaderd. Door sommigen wordt zelfs gehoopt op lidmaatschap in 2009. Ook Servië-Montenegro is al goed op weg met het integreren van de Europese wetgeving. In Bosnië, Albanië en Macedonië daarentegen moet nog veel gebeuren. Het gaat in dit geval niet alleen om de implementatie van Europese wetgeving, maar ook om corruptie, samenwerking binnen de regio, het integreren van de verschillende bevolkingsgroepen binnen de staat en het versterken van het bestuur.

Na de summer school zijn we naar Dubrovnik gegaan om deel te nemen aan een internationaal debattoernooi. Daarbij werd gewerkt volgens de regels van British Parliamentary Debating. Dit type debat is sterk gestructureerd, de debaters hebben spreekbeurten van zeven minuten en de mogelijkheid tot interrumpen. Deze vorm van debatteren is erg aantrekkelijk voor de wat geavanceerde debaters. Voor Jeroen Mimpfen en Jan Wouter Langenberg verliep het toernooi vrij succesvol waardoor zij de finale hebben bereikt. Met de ervaringen die we in Dubrovnik hebben opgedaan zullen we een cursus ontwikkelen voor JD-leden.

Om te ontspannen van al het interessants dat we hebben geleerd en het leuks dat we hebben meegemaakt zijn we als afsluiting nog een paar dagen naar Zagreb en Wenen gegaan.

© Jan Wouter Langenberg

Ook geïnteresseerd in internationale aangelegenheden? Neem dan contact op met de Internationale Commissie (INCO) van de Jonge Democraten via bestuur.inco@jongedemocraten.nl en vind uit wat jij allemaal kan doen

Pedofilie en polygamie op de Veluwe Ontgroening van de sociaal-liberale jeugd op het Introweekend

Door Hugo van Haastert

In een afgelegen gebied, ver van de beschaafde wereld, treffen oude en nieuwe JD'ers elkaar voor een eigenaardig ritueel. De Veluwe is voor de progressieve liberaal geen natuurlijke omgeving, gezien het volledige gebrek aan primaire levensbehoeften als beton en luchtvervuiling. Desalniettemin is het deze omgeving die de nieuwste JD'ers een kijkje biedt in de keuken en traditioneel is het introweekend een prachtig excuus voor de oude garde om gezellig elkaar bij te babbelen over de stand van zaken binnen de JD.

De vrijdagavond begon met het formatiespel waarbij onder andere de gereformeerden, de groenen en de socialistische elkaar beconcurrerden voor de gratie van de jury. Michiel 'Waarvandaan?' Uitdehaag, Jan Wouter 'JW' Langenberg en Anke 'Piep' Peters vormden de deskundige – en openlijk corrupte – jury. De discussie ging al snel over verhoging van de AOW leeftijd, verbieden van religieuze symbolen en wat niet meer. Toen de zetels werden verdeeld bleek dat de jury de machtsbalans redelijk had verdeeld. Er zouden drie partijen nodig zijn voor een coalitie in welke constellatie dan ook. Uiteindelijk wilde de twee christelijke fracties en de rood-groene fracties beiden met de sociaal-liberalen, waardoor de laatste fractie in het centrum van de macht was komen te staan. Toen zij uiteindelijk hadden besloten om linksom te gaan mochten de drie fracties met de Koningin poseren voor de bordesfoto. Na het formatiespel was er, onder het genot van een drankje, de gelegenheid om elkaar wat beter te leren kennen.

Zaterdag was de dag van de workshops. Er kon kennis worden gemaakt met de werkgroepen Ontwikkelings-samenwerking en Sociale Zekerheid, Bram 'Koning Groen' Fokke gaf geheel in stijl gekleed een workshop milieu, er werden debattrainingen gegeven en leden konden hun ei kwijt over de Toekomst van D66. De laatste workshop werd gegeven als onderdeel van

de ToekomstTour die alle JD leden in staat wil stellen mee te denken over de nieuwe koers van moederpartij D66.

Ouderenbonden

De workshop over sociale zekerheid ging over de rol van de vakbonden en in hoeverre zij nog de werknemers vertegenwoordigen. Alf Smolders wees op het vergrijsde ledenbestand van de vakbonden en op de inzet van de bonden om vooral pensioenen te beschermen tegen de maatregelen van het kabinet. Het feit dat het behouden van pensioenen op de lange termijn slecht uitpakt voor toekomstige generaties toonde volgens Alf aan dat de bonden puur inzetten op het smalle belang van de ouderen. Joost Mengerink bepleitte vervolgens meer keuzevrijheid voor werknemers om hun eigen pensioenen te sparen of te beleggen. De huidige collectieve arrangementen moesten daarom ook op de helling van Joost. Mensen waren volgens hem prima in staat om zelf te bepalen welke risico's zij willen afdekken, zonder tussenkomst van vakbondslieden die werknemers dat voorschrijven.

Hier werd tegenin gebracht dat veel mensen niet zitten te wachten op meer zeggenschap over pensioenen en dat ze willen zien dat er zekerheden worden geboden. Daar zouden mensen dan graag hogere belastingen voor over hebben. De collectieve arrangementen zijn dan geen betutteling, maar een uitbesteding van taken aan

de overheid door mensen die al genoeg aan hun hoofd hebben. De discussie zal een vervolg krijgen op het landelijk congres als de werkgroep sociale zekerheid haar nieuwe hoofdstuk presenteert.

Voorproefje op de ToekomstTour

De Toekomst van D66 werd bediscussieerd aan de hand van twee korte sessies: de Sterkte-Zwakke analyse en de zoektocht naar de Ideale Leider. Tijdens de eerste sessie gaf de groep van voornamelijk nieuwe JD'ers aan de pragmatische middenpositie van D66 als sterkte te zien. Een duidelijke zwakte vonden ze de kroonjuwelen en de onduidelijkheid c.q. slapheid van D66. Ook werd er gekeken naar externe kansen en bedreigingen. De grote achterban onder jongeren werd gezien als grootste kans voor D66 om op te incasseren. De strijd om het politiek midden en het gebrek aan een sterke leider waren volgens de nieuwe leden bedreigingen voor D66.

De Ideale Leider sessie vroeg aan de deelnemers om een bekend persoon te presenteren als beste lijsttrekker voor D66. Het was een bont gezelschap van Sinterklaas en Mandela tot Wilders en Hilary Clinton. Ook president Bush was

aanwezig als kandidaat lijsttrekker, maar hij maakte zichzelf kansloos door met zijn oorlog tegen het terrorisme te schermen. Zijn voornemens om de as van het kwaad onschadelijk te maken vielen niet in goede aarde. Hilary wist zich daarentegen als enige vrouw goed neer te zetten als charismatisch en aansprekend alternatief voor Boris Dittrich. Bij de uiteindelijke stemming kregen Hilary en Mandela de meeste stemmen. Boris Dittrich, die ook aanwezig was om zijn positie te verdedigen, wist geen enkele stem binnen te halen. Een pijnlijk signaal aan de huidige fractievoorzitter van D66. De aanwezigen stelden vast dat de ideale leider charismatisch, duidelijk en betrouwbaar moet zijn. Ook strategisch inzicht en visie werden belangrijk geacht en volgens velen speelt ook het geslacht een belangrijke rol.

Haags bezoek

Later op de middag kwam Tweede Kamerlid Bert Bakker langs om zijn werk in de D66 fractie toe te lichten. Michiel Kellner vroeg hem om het mediabeleid toe te lichten. Bakker had daar wel wat tijd voor nodig, want de beeldvorming was natuurlijk dramatisch. Er bestonden vele misverstanden over hoe bijvoorbeeld de opheffing van

de NPS was afgesproken en dat wilde hij graag uitleggen. Bert Bakker vertelde tevens dat een drietal mensen door middel van een samenlevingscontract baanbrekend bezig is om polygamie mogelijk te maken en dat dit een ontwikkeling was om te blijven volgen.

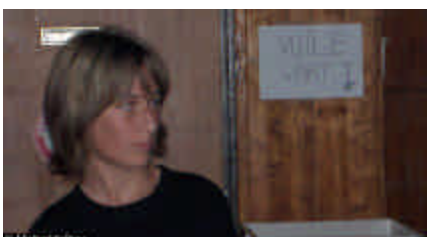
Ton Monasso, portefeuillehouder Onderwijs, merkte op dat de kabinetsplannen buitengewoon positief uitpakken voor mensen met kinderen. Het gezin is traditioneel een CDA stokpaardje en Ton vroeg zich af hoe dit zat. Bert Bakker kon Ton geruststellen dat voorstellen van D66, zoals de extra gelden voor kinderopvang en het afschaffen van schoolgeld voor minderjarigen, niets van doen hadden met de christelijke voorliefde voor het bevorderen van voortplanting door belastingmaatregelen. Tenslotte verdedigde Bert Bakker de inkomenseffecten van de nieuwe Miljoenennota. In de nieuwe Rijksbegroting gaan de hogere inkomens er fors op vooruit terwijl minima er amper iets bij krijgen aan koopkracht. Volgens Bakker had dit alles te maken met de introductie van het nieuwe zorgstelsel die het verschil tussen particulier en ziekenfonds opheft. Het was echter een bewuste keuze om de inkomenseffecten niet via de belastingen te compenseren.

Talpa's Jongste

Op de zaterdagavond was het grote debat tussen drie teams. Met name de stelling dat pedofilie moest worden gelegaliseerd werd prachtig kracht bijgezet door het argument dat 'het weer leuk moest worden op de zater-

dagavond'. Met nieuwe programma's zoals Talpa's Jongste zou ook commercieel Nederland vooruit worden geholpen door een decriminalisering van seks met kinderen. Een scala aan stellingen, vaak niet echt serieus te nemen, werd door de aanwezigen verdedigd. Later die avond was het feest. Dit werd helaas gefrustreerd door het lage volume van de muziek, waardoor het feest iets weg had van een disco voor doven.

Zondag was het tijd om een congres na te doen. Er werden ludieke moties behandeld, waaronder het verzoek om de koning en de koningin de toiletten te laten schoonmaken. De aanwezige leden stemden in met het voorstel en Thijs 'Koningin' Lippinkhof en Bram 'Koning' Fokke mochten deze vorstelijke taak op zich nemen. Tevens vroeg Koning Bram een scheiding aan, waarop Koningin Thijs erop aandrong dat zij de koets mocht houden. De Republikeinen onder ons hadden zich geen mooier besluit van het weekend kunnen wensen.

Introweekend gemist? Geen nood, volgend voorjaar krijg je weer een nieuwe kans. Kijk tot dan rustig rond bij de activiteiten in je afdeling, of doe the next best thing, en kom naar het congres! Zie de achterpagina voor details.

"Ik mis de concrete punten"

Door *Frédérique Petit*, voorzitter Internationale Commissie

Wanneer een fractieleider van een partij het op zich neemt om een politiek manifest te schrijven brengt dat de nodige vragen met zich mee zoals: waarom, voor wie en wat betekent dit nou eigenlijk voor de partij? Voor het onderstaande betoog acht ik deze vragen echter niet relevant en wil ik deze vragen daarom achterwege laten. Ik zal mij slechts beperken tot iets wat hopelijk gezien wordt als constructieve kritiek waar zowel Boris Dittrich als D66 alsmede de Jonge Democraten iets aan zullen hebben.

Wat ik mis in het betoog van Dittrich over de Europese samenleving valt misschien niet duidelijk aan te geven. Het is wellicht de toon die hij aanneemt. Hij heeft duidelijk getracht om de toekomst van Europa en de toekomst van Nederland op een positieve manier te benaderen, maar deze positieve benadering wordt vooral gesteund door stellingen. 'Onze welvaart is Europees. Ons welzijn is Europees. Onze veiligheid moet Europees zijn.' Met al deze stellingen ben ik het als nadenkend burger wel eens, het probleem is echter dat deze stellingen niet concreet zijn voor de mensen. Juist de mensen in Deventer en Diemen zien wellicht de waarheid van deze stellingen niet in, en het is nu juist de taak van Nederlandse politici om deze stellingen uit te leggen, niet slechts te poneren.

Een ander punt wat ik heel erg mis zijn concrete aanwijzingen waar D66 zich nou echt op zou willen storten. Vooral bij het gepraat in Nederland over radicale democratisering vind ik dat de heer Dittrich weinig oog heeft voor het verspreiden van democratische waarden naar het buitenland, en hulp bieden met het in stand houden van structuren in het buitenland die de democratie moeten waarborgen. Mensenrechten komen centraal te staan in het buitenlands beleid van D66 en dit wordt gekoppeld aan de zin dat D66 naar meer militaire ondersteuning streeft in de huidige structuren van de VN, NAVO of in Europees verband. Deze uitlating wordt niet gekoppeld aan enige kwalificatie waarbij bijvoorbeeld de VN eerst hervormd zou moeten worden, of dat militair ingrijpen altijd ernstig overwogen moet worden en pas als laatste redmiddel ingezet dient te worden. Vervolgens wordt gehoopt dat via uitbreiding van structurele ontwikkelingsamenwerking iets gedaan kan worden aan armoedebestrijding, honger en HIV/AIDS. Volgens mij is dit iets waar al jaren op gehoopt wordt, maar waar concrete ideeën wellicht beter op hun plaats zouden zijn. Wat wordt er bijvoorbeeld bedoeld met structurele ontwikkelingsamenwerking, en moet die niet misschien ook structureel gewijzigd worden?

Kortom, ik ben het persoonlijk helemaal eens met de punten die aangedragen worden op internationaal gebied, maar ik mis de concrete punten waar D66 ook echt voor zou kunnen staan. Behalve op het gebied van duurzame ontwikkeling zijn deze punten slechts algemene opmerkingen die bij velen weinig weerstand zullen oproepen, maar die ook niet echt een duidelijke koers aan zullen geven. Juist om de blik naar buiten ook een mooi uitzicht te laten zijn is het nodig dat er meer concrete bouwplannen komen.

"Durf radicaal te denken!"

Door *Tomas de Jager*, lid CPZ werkgroep Onderwijs

In het pamflet staan veel zinnige dingen over onderwijs. Er is geprobeerd om vanuit een idealistische visie te komen tot praktische oplossingen. Zo wordt er gesproken over "Investeren in opvoeding, jeugdzorg, onderwijs en kennis". Dit wordt dan concreet vertaald in kwaliteitsdoelen voor het gehele onderwijs, oplossingsstrategieën voor functioneel analfabetisme en het vergroten van de studiemobiliteit van studenten. Het uitgangspunt moet hierbij volgens het pamflet zijn, dat degene die onderwijs ontvangt weer centraal moet staan en bureaucratie terug gebracht moet worden.

Een concreet voorbeeld dat Boris Dittrich vervolgens noemt, is het stimuleren van kleine scholen. Hij claimt dat kleine scholen garant staan voor individuele ontplooiing, veiligheid en sociale controle binnen de school. Mijns inziens gaat hij er dan te snel aan voorbij dat, wanneer hij vervolgens ook nog de docenten minder administratieve taken wil laten uitvoeren, er een enorme kostenpost bijkomt voor de scholen om de administratieve functie van leerkrachten over te nemen. Het moet namelijk niet zo zijn, dat de voortgang van de leerling niet goed meer bijgehouden wordt. Die administratieve taken zijn er namelijk niet zomaar, die dienen de kwaliteit van het onderwijs. Het papierwerk moet dus overgenomen worden door administratief personeel. En kleine scholen zullen dan geen keuze hebben, want de administratie is nodig voor goede zorg, maar diezelfde administratie is onbetaalbaar, vanwege het te lage budget.

Daarnaast wordt gepleit voor 'de brede school', een instituut waar ouders 's ochtends vroeg hun kroost droppen om ze vervolgens in de vroege avond weer op te halen. Een prima idee, want op deze manier weten de ouders dat er kwalitatief goede dagopvang is, waardoor er voor hen (mochten ze dat willen) meer tijd is om te werken. Met de huidige vergrijzing en daarmee verbonden verkleining van de beroepsbevolking, lijkt me dat geen slecht plan. Tot slot verbaast het mij toch enigszins, dat er zo weinig in staat over het lerarentekort. Niet omdat ik vind dat dit er in moet staan, maar gezien de gedetailleerde uitwerking van een aantal onderwerpen, had dit probleem toch zeker niet misstaan. Dit is een reëel probleem waar we, zeker in het voortgezet onderwijs, de komende tien jaar een goede oplossing voor moeten vinden. Misschien ligt de oplossing niet in meer leraren, omdat die er simpelweg niet genoeg zijn. Andere manieren van onderwijs aanbieden, zouden dus ook onderzocht moeten worden, zodat je meer rendement kunt halen uit de leraren die er wél zijn. Als ik D66 dan één ding mag meegeven, dan is het toch vooral: "Durf radicaal te denken!"

“Pamflet is grijs, niet groen!”

Door **Bram Fokke**, CPZ portefeuillehouder Milieu

Een aantal jaar geleden werd Opschudding opgericht om D66 te vernieuwen. Eén van de voorstellen was om geel de nieuwe partijkleur te laten worden. Dit voorstel is destijds gesneuveld, onder andere omdat groen uitstraalt dat D66 een milieupartij is. Mocht het pamflet 'Op weg naar nieuwe solidariteit' integraal overgenomen worden, dan zal dat argument niet meer opgaan. Want anders dan de kaft doet vermoeden is het pamflet verre van groen.

De titel van de milieuparagraaf luidt 'tegen verspilling en vervuiling'. Er valt weinig op aan te merken, maar onderscheidend is het niet. Begrijp me niet verkeerd; er is niets mis met de concrete punten die worden genoemd (meer parken, meer natuur en een gedragscode voor dierenwelzijn). Maar waar is de visie?

Milieuproblematiek is hier, milieuproblematiek is nú! Iedere keer dat IJtteren onder water loopt, iedere keer dat de uitstootnormen in de Rijnmond overschreden worden en iedere keer dat een truck propvol biggen naar Italië rijdt omdat ze daar net ietsje goedkoper geslacht kunnen worden blijkt dat de kosten van onze consumptie niet alleen in geld zijn uit te drukken.

In 'op weg naar nieuwe solidariteit' wordt een duidelijke visie gepresenteerd op het gebied van sociale zekerheid. Terecht wordt aandacht besteed aan de noodzaak van solidariteit om deze zekerheid te garanderen voor toekomstige generaties. Maar hoe blijft de Waddenzee gegarandeerd voor volgende generaties? Hoe beschermen wij hen tegen onze CO₂ uitstoot? Een visie daarop is niet te vinden. Het pamflet is grijs, niet groen.

De kersverse werkgroep milieu van de JD staat te popelen om mee te helpen dat te veranderen! Een greep uit de ideeën die we aan het uitwerken zijn:

- Meer kerncentrales neerzetten om aan onze energiebehoefte te kunnen voldoen. Zo produceren we schone energie zonder CO₂-uitstoot. Daarnaast moeten we blijven zoeken naar nog duurzamere alternatieven.
- Een ecotax heffen op producten uit alle landen die Kyoto niet hebben geratificeerd. Als deze landen hun uitstoot niet willen compenseren, doen wij het wel!
- Kweekvlees wordt dé oplossing voor het ethisch- en milieuprobleem dat de bio-industrie is.

Wil jij ook meedenken over een betere toekomst? Kom dan snel langs op een meeting!

**Gekozen burgemeester... of kiezen voor het onderwijs?
Kiezen voor het kabinet... of kiezen voor de kiezer?**

**Keuzes voor de toekomst...
maak je in de JD Toekomstenquête!**

**Ga naar www.jongedemocraten.nl/toekomstenquête
en help mee het JD-standpunt over de toekomst van
D66 te bepalen!**

D66 krijgt nog heel wat voor haar kiezen...

“Weg met autistisch bestuur!”

Door **Anita Vink**, CPZ portefeuillehouder Sociale Zekerheid

Toen me werd gevraagd om een artikel voor de DEMO te schrijven gericht op de toekomst en dan vooral op de toekomst van D66 wist ik niet hoe snel ik ja moest roepen. De afgelopen maanden hebben veelal in het teken gestaan van discussie rondom de toekomst van D66 en dus het pamflet van Dittrich. Persoonlijk was ik vooral benieuwd naar kopje Sociale Zekerheid, omdat dit beleidsterrein toe is aan een frisse wind, liefst één van orkaanformaat.

Bovenstaande wordt ook opgemerkt door Dittrich en hij geeft aan dat er meer gekeken moet worden naar de mogelijkheden van de mensen. Mooie woorden, die de afgelopen jaren te veel zijn gebruikt en daardoor het idee geven van een loze kreet. *Hoe* we aan de slag moeten gaan wordt niet besproken in het pamflet. Het is hard nodig dat er door D66 een echt duidelijk standpunt wordt ingenomen op het gebied van Sociale Zekerheid. Bij deze wil ik een stevige aanbeveling doen; weg met het autistische bestuur!

In de Sociale Zekerheid worden er regelmatig grote stelsel- en structuurwijzigingen doorgevoerd die slecht doordacht zijn. Elk bewindspersoon wil uiteraard een stempel drukken en vult deze ambitie dan in met een Groot Plan. Dat plan wordt vrijwel kritiekloos door de coalitiepartijen ondersteund, want zo werkt het in het monistische politieke systeem. Voorbeelden van slachtoffers hiervan zijn de WAO en de Bijstand. Regelingen opgesteld met een geweldige bedoeling. De controle op die regelingen is de laatste decennia echter bar slecht geweest waardoor het draagvlak is afgenomen.

Allereerst de bijstand: als je recht hebt op een bijstandsuitkering heb je ook een sollicitatieplicht. Naar binnen lopen bij een uitzendbureau en een visitekaartje scoren is vaak al voldoende om de notering "gesolliciteerd" binnen te slepen. Ook maandelijks enkele standaardbrieven versturen voor vacatures waarvoor je de kwalificaties niet hebt wordt vaak geaccepteerd. Dit zorgt ervoor dat een kleine groep mensen alles kunnen verpesten voor de mensen die de sociale voorzieningen nodig hebben.

Dan de WAO. Nederland heeft een te grote instroom in de WAO gehad en het is terecht dat minister de Geus dat wou wijzigen. Onterecht is dat zijn conclusie meteen luidde dat het hele stelsel op de schop moest. De WAO was namelijk geen mislukking, juist de *uitvoering* is een mislukking. Te lang is gedacht dat als iemand één beroep niet meer kon uitoefenen hij/zij meteen ongeschikt was voor elk beroep. Zeer regelmatig werd de WAO bijvoorbeeld gebruikt als uitstroomregeling voor oudere werknemers.

Dit zijn twee voorbeelden van uitvoeringsproblemen, die opgelost hadden kunnen worden. In plaats daarvan werden de wetten veranderd. Het is jammer dat politici door de jaren heen wel hebben gekeken naar wat er fout ging maar niet waarom.

Het zou logisch zijn om te kijken of een systeem klopt en als je tot de conclusie komt dat het niet klopt dan kan je alsnog veranderingen doorvoeren. Er is niets mis met veranderingen, als deze veranderingen maar nodig zijn, als ze echt iets toevoegen in plaats van iets proberen op te lossen. Wat mij betreft zet D66 daar op in. Veranderen waar dat nodig is, oude verworvenheden koesteren en deze niet om zeep laten helpen door autistisch bestuur!

“We zijn bezig elkaar aan te praten dat we een loser zijn”

Interview met D66-voorzitter Frank Dales

Door Gijs ter Haar

In een oud en statig landhuis aan de Vecht, nu omgebouwd tot stadhuis, ontmoette ik Frank Dales, de nieuwe voorzitter van onze moederpartij en ook burgemeester van Breukelen.

Je bent nog maar net bezig, maar kun je er al iets over vertellen?

Wat voor de JD misschien wel interessant is, is dat toen ik bezig was mij te oriënteren op de kandidaatstelling voor het voorzitterschap, ik een gesprek gehad heb met twee JD bestuursleden. Ik vroeg ze naar hun contacten met de Tweede Kamerfractie en het bestuur. Ze vertelden mij dat de contacten met de fractie heel goed waren, maar dat een kennismakingsdiner tussen de landelijke besturen pas een half jaar later kon. Dat vind ik verkeerd. *(Er is intussen een kennismaking geweest, red.)*

Een ander punt is het bewindspersonenoverleg waar lopende politieke zaken worden doorgenomen met kabinetsleden, Tweede Kamerfractie en het landelijk bestuur. Mijn rol daarin is het geluid van de leden naar voren te brengen. Ik heb tijdens mijn oriëntatie gevraagd aan Brinkhorst: “Hoe kijk jij aan tegen zo’n bewindspersonenoverleg? Als dat alleen maar een Haags onderonsje is tussen bewindslieden en de Tweede kamerfractie, dan doe ik daar niet aan mee.” Maar hij gaf heel nadrukkelijk aan dat hij er altijd voorstander van is geweest dat de partijvoorzitter een wezenlijke stem heeft in het overleg, omdat het van belang is te weten wat leden vinden van politieke onderwerpen. Mijn ervaring tot nu toe is dat het nog niet op het beïnvloedingsniveau is waar ik het wil hebben, maar het groeit naar wat ik zou willen.

Dus dat was nog niet zo?

Nee. Ik begin nu steeds meer ruimte te claimen, meer in te brengen, en ik merk wel dat bepaalde mensen er een beetje aan moeten wennen dat dat zo prominent wordt neergezet.

Waar baseer je je op als je het geluid van de vereniging moet laten horen? Die mening verschilt nogal per lid.

Soms baseer ik me op mijn eigen politiek-bestuurlijke ervaring. Ik zit al bijna

achtien jaar in het lokaal bestuur. Dus wat dat betreft heb ik wel een aardig gevoel van hoe dat leeft. Ik zorg dat ik van allerlei kanten informatie binnen krijg. En ik baseer me natuurlijk op allerlei programma’s van D66. Ik begriep wel dat er in het politieke spel compromissen gesloten moeten worden, maar ik moet proberen zoveel mogelijk het anker te zijn om vast te houden aan onze oorspronkelijke standpunten en de fractie en bewindslieden er op te wijzen dat ze toch weer een beetje naar D66 moeten bijstellen. Of dat ze lukt, is dan vervolgens aan hen, maar ik moet wel een beetje het geweten zijn en niet te gemakkelijk zeggen ‘Oh, wat een mooi compromis’. Soms hebben ze daar goede argumenten voor, maar ze moeten wel verantwoord worden waarom bepaalde D66 punten er niet in zitten.

mag hij het er best niet mee eens zijn, maar de afwegingen moeten ze wel weten. Daar vraag ik bij de fractie en de bewindslieden herhaaldelijk aandacht voor.

Je vraagt er bij de bewindslieden aandacht voor, maar ook bij de leden?

Ik heb bij mij aanvaardingsspeech gezegd: “we zijn te grijs, te bescheiden”. Ik vind dan ook dat D66’ers, en ook Jonge Democraten, veel trotser mogen zijn op de partij en op de dingen die we bereikt hebben en de standpunten die we hebben en dat dan ook naar voren mogen brengen. Soms hoor je iemand een hartstikke mooi betoog neerzetten maar dan heeft hij of zij niet één keer de naam D66 of Jonge Democraten laten vallen. Dan denk ik, gebruik die aandacht dan om de partij ook goed neer te zetten.

Als iemand zegt: “ik snap niet dat D66 zo gestemd heeft”, dan mag het niet gebeuren dat een D66’er zegt: “Ik snap het ook niet”

© Sander Spierenburg

Maar daar wordt op congressen gewoon door de leden over gestemd. Dit is een soort continue push?

Ja. Ik moet voortdurend scherp zijn op wat onze oorspronkelijke ideeën zijn geweest. En wat ook een belangrijk punt is, is de communicatie van de standpunten van de fractieleden en de bewindslieden terug naar de leden. Je moet wel zorgen dat de afwegingen en argumenten helder zijn bij de leden. De leden zijn onze ambassadeurs in het land. Als iemand op een verjaardag zegt: “ik snap niet dat D66 zo gestemd heeft”, dan mag het wat mij betreft niet gebeuren dat een D66’er zegt: “Ik snap het ook niet”. Dan trekken we elkaar de goot in. Dan moet hij kunnen zeggen wat de redenen waren. Dan

Dat mis je bij de JD ook?

Ik moet zeggen dat ik enorm veel bewondering heb voor de JD. Ik ben stinkend jaloers op het enthousiasme en de inzet. Dat meen ik serieus. Ik zou willen dat we dat ook in onze partij meer hadden. Het is een jongerenorganisatie waar men terecht heel trots op mag zijn. Ik vind het ook naar het bestuur toe echt een compliment waard hoe ze het georganiseerd hebben. Je ziet het ook vervolgens vertaald worden in de activiteiten, in de media-aandacht, in de ledengroei, dus het wordt ook gezien door velen in Nederland.

Wat ik ook goed vind aan de JD is dat ze bewust de discussie opzoeken, met prikkelende stellingen en ook bereid

“Ik ben stinkend jaloers op het enthousiasme en de inzet van de JD. Ik zou willen dat we dat ook in onze partij meer hadden”

© Sander Spiereburg

zijn om af te dwalen van de vaste paden en kritische vragen durven stellen als ‘dat vonden we vroeger, maar is dat nog steeds het antwoord op de problemen van nu? En is het ook het antwoord op de problemen van de toekomst?’ Wat wij als D66 in het verleden vaak naar andere partijen hebben geroepen is ‘jullie oplossingen zijn oplossingen van de 19^e eeuw, maar we zitten nu met de problemen van de 21^e eeuw’. Als we niet uitkijken, valt D66 ook in die valkuil, dat we blijven herhalen wat we steeds vinden, zonder ons kritisch af te vragen of dat ook de oplossingen van de problemen van de toekomst zijn. Je moet vooruit durven kijken en kijken waar de knelpunten zullen ontstaan en daar nu al proberen oplossingen voor te bedenken. Dat doet de JD met een aantal issues. Ik ben het niet altijd eens met ze, maar ze gaan in ieder geval de discussie aan.

Noem eens een voorbeeld.

Waar ik bijvoorbeeld aan zat te denken is hoe de JD nu kernenergie heeft benoemd, dat het misschien toch de oplossing van de toekomst is. Dat vind ik moedig, om die discussie aan te zwengelen. Ze hebben mij nog niet over de streep getrokken, maar je hebt in ieder geval de discussie. Daar moet je niet bang voor zijn. Dat vind ik het leuke van de JD, dat ze bij elk onderwerp de discussie aan durven te gaan. Dat dwingt mensen om creatief na te denken, en die creativiteit is er bij de JD. Ik hoop dat we de creativiteit en de inzet van de JD ook kunnen laten overslaan naar D66. Het zit ook in D66, daar ben ik van overtuigd, maar het

vuurtje mag wel weer eens een beetje aangewakkerd worden. We zijn een beetje een sudderplaatje geworden.

Er zijn toch – ik denk even aan het installeren van dit kabinet en het paasakkoord – een boel kritische afdelingen. Is dat een ander soort kritisch?

Wat ik heb gehoord uit gesprekken in den lande is dat er een gevoel ontstond – en ik benadruk dat het een gevoel is – dat de Tweede Kamerfractie en het hoofdbestuur behoorlijk los kwamen te staan van de afdelingen en de leden in het land, en dat er allerlei zaken al geregeld waren en dat er pas daarna over de toestemming van de leden werd nagedacht. Ik ben er van overtuigd dat dat geen feit is, maar een gevoel.

Geen inhoudelijke gronden, maar gewoon ook mee willen doen?

Ja. En een beetje het gevoel dat het vanuit Den Haag een *tell and sell* verhaal werd. Bijvoorbeeld, één van de kritiekpunten van de congressen was dat de voorstanders, zeg maar de fractie en de bewindslieden, veel meer spreektijd kregen dan de leden in het congres. Dan krijg je zoiets van ‘Wij roepen het wel vanuit de zaal, maar vervolgens wordt daar overheen gewalst, dan komt er zo’n *tell and sell* verhaal. Zij krijgen tien minuten de tijd om iets te weerleggen en wij krijgen anderhalve minuut om een bezwaar naar voren te brengen’ Dat gaat fout. Je kunt het vergelijken met een gemeentebestuur en de bevolking. Als de bevolking het gevoel heeft dat ze kunnen roepen wat ze willen, maar dat het

gemeentebestuur gewoon doordendert en toch doet wat ze wil, dan haakt de bevolking af en dan heeft het ook geen enkele zin als er een keer een beroep op de bevolking wordt gedaan. Dan zeggen ze ‘je bekijkt het maar, jullie hebben ook nooit naar ons geluisterd’. Je zou een parallel kunnen trekken met D66. Er wordt heel hard gewerkt in het land, maar de ideeën en ervaringen kwamen onvoldoende in Den Haag terecht en Den Haag ging maar gewoon door. Anderzijds had je de irritatie in Den Haag dat ze keihard werken en geen waardering uit het land krijgen.

De kloof...

Haha. Inderdaad, ja. Daar zit veel irritatie. Op het gebied van communicatie zullen we veel meer inspanningen gaan plegen. Vanuit Den Haag naar de afdelingen en leden, maar ook andersom. Daar heb ik wel een aantal ideeën over. Na afloop van een hoofdbestuursvergadering komt op de site en in de e-mailnieuwsbrief te staan wat de besluiten zijn geweest. Dat gebeurde vroeger helemaal niet. Daar moeten we veel opener over zijn.

We gaan ook op een andere manier met congressen om. Het werkt natuurlijk niet als je negen microfoons in een zal opstelt en per microfoon 15 mensen op een rij hebt staan en iedereen mag in anderhalve minuut tijd iets zeggen. Niemand reageert op elkaar. Iedereen heeft zijn tekst al in zijn hoofd. Daarmee krijg je geen discussie. Dan kun je net zo goed tegen iedereen zeggen: ‘hier heb je een briefje, schrijf

er maar een stuk tekst op en gooi het in de prullenbak en dan hebben we het ook gehad'. Waar ik naartoe wil is dat we veel meer discussies gaan krijgen op de congressen. Dat zal dan gebeuren in deelsessies rondom een congres en dan komt de besluitvorming vervolgens in het centrale gedeelte van het congres. Daar kan iedereen dan ook nog wel zijn zegje doen, maar de inhoudelijke discussie vinden op een andere wijze plaats. Dat is niet te doen met 600 mensen in een zaal.

Dat zijn allemaal maatregelen die de discussie mogelijk maken, maar heb je al enig idee wat het is, dat nu niet gehoord wordt in Den Haag?

Ik heb de indruk dat het in zijn algemeenheid meer zit in de sociale- en welzijnshoek, omdat wij daar, terecht, een bepaald imago hebben opgebouwd en er met dit kabinet een andere koers wordt ingeslagen. Dan zeggen ze 'hoe kan het nou dat D66 hiermee akkoord gaat?' Dan denk ik bijvoorbeeld aan het generale pardon voor asielzoekers en aan de ontwikkelingen in de gezondheidszorg en de sociale zekerheid, waar het allemaal wat zakelijker is en harder is geworden. Daar is wel een verhaal over te houden, maar onze bestuurders in den lande kennen het verhaal niet en kunnen het dus ook niet overbrengen. Dan zie je op lokaal niveau, dat er keihard wordt gewerkt, maar dat men met angst en vrees de gemeenteraadsverkiezingen tegemoet ziet, want dan worden ze niet afgerekend op wat dat ene gemeenteraadslid of die ene wethouder heeft gedaan, maar dan wordt D66 afgerekend op het verdwijnen van haar sociale gezicht. Daar voelen ze zich heel erg machteloos bij. Dat willen ze laten blijken naar de Tweede Kamerfractie.

Wat ik hoor vanuit de Tweede Kamerfractie, is dat er op zich goede argumenten zijn voor de gemaakte keuzes, maar dat brengen wij onvoldoende over naar elkaar. Dan gaan we elkaar dingen verwijten, en dan het liefst ook nog via de pers, waardoor er een beeld ontstaat dat D66 ruziet, de koers kwijt is, het kind van de rekening is van het kabinet en dat beeld gaat zichzelf op een gegeven moment versterken. Niemand wil bij een loser horen en we zijn nu bezig elkaar aan te praten dat we een loser zijn. Dat is zeer ten onrechte. We hebben zoveel creativiteit in de partij, zoveel betrokkenheid bij de samenleving, zoveel innovatieve ideeën, maar dat brengen we onvoldoende

voor het voetlicht. Dat wil ik nu een beetje gaan aanpakken. Kritiek mag best, maar het moet niet kritiek om de kritiek zijn. We moeten elkaar niet de put inpraten, maar in de voorste linies neerzetten.

Daarom kijk ik ook naar de JD. Ik wil veel meer invloed van de JD hebben op D66. Daarom wil ik ook dat ze nadrukkelijk bij het hoofdbestuur worden betrokken. Ik begrijp dat dat binnen de JD een discussiepunt is wat betreft hoever men wil gaan. Wat mij betreft is alles bespreekbaar. Ik vind dat de JD een zetel moet hebben in het hoofdbestuur. Dat mag wat mij betreft lid zijn, maar als dat te zwaar is, omdat men

“Dat vind ik het leuke van de JD, dat ze bij elk onderwerp de discussie aan durven te gaan. Dat dwingt mensen om creatief na te denken,”

dan gehouden is aan alle besluiten van het hoofdbestuur, dan heb ik daar respect voor. Het mag van mij ook een adviserend lid of een agendalid zijn, maar ik wil dat er in ieder geval een kanaal is, zodat de JD ook op hoofdbestuur niveau, gevraagd en ongevraagd, kunnen meedenken en meepraten over de keuzes die wij in het hoofdbestuur maken. Er móet vernieuwing komen binnen D66 en daar hebben we echt de jongeren voor nodig.

Je zei dat we elkaar aanpraten een loser te zijn. Dan ga je er wel vanuit dat we het diep van binnen genoeg met elkaar eens zijn. Zijn de verschillen niet langzamerhand te groot geworden?

Nee, dat denk ik niet. Ik begrijp wel dat dat beeld kan ontstaan, dat is ook heel makkelijk te maken met de zogenaamde oude en nieuwe generatie. Dat verondersteld dat er een tweespalt is. Er zijn verschillende groeperingen binnen D66. So what? Daar heb ik helemaal geen moeite mee. Ik slaap er geen minuut minder om. Dat is alleen maar goed voor de discussie en het elkaar scherp houden, maar dat moet niet ontaarden in een beeld alsof we

elkaar de tent vervolgens uitvechten en alsof de standpunten zo radicaal zijn dat ze niet binnen één vereniging passen. We hebben geen discussie binnen de partij waarin de ene helft voor de doodstraf is en de andere helft tegen. Over de basiselementen zijn we het allemaal wel eens. Het zit in onze vels. Je ziet wel dat verschillende afdelingen andere accenten leggen. Prima. We moeten ons niet richten op één onderwerp of op één doelstelling, want als die doelstelling bereikt is, is het over. Wat moeten we dan nog? Laten we breed op verschillende terreinen aan de slag gaan met vernieuwingsideeën.

Dat is een kwestie van interesse, niet van inhoudelijke tegenstelling. Maar als we het hebben over, bijvoorbeeld, kernenergie. Dat is nogal wat. Dat is voor veel mensen misschien zelfs wel vergelijkbaar met de ene helft die voor de doodstraf is en de andere tegen.

Daar zit hem de kracht van D66. Wij zijn nooit uitgegaan van een heilige leer. We zijn er altijd trots op geweest dat we pragmatisch met problemen omgaan. We hebben ook geen touwtjes verbonden aan de vakbonden of werkgevers of wat dan ook, wij kunnen vrij onze eigen standpunten bepalen. Wij kijken sec naar de problemen en we kijken naar allerlei oplossingen en kiezen de beste oplossing. Dan ga ik er vanuit, en zoveel vertrouwen heb ik ook in de leden van D66, dat, als je kernenergie op de agenda zet en je zet argumenten op een rij pro en contra kernenergie en andere energievormen, dat wij heus in staat zijn een inhoudelijke discussie te voeren en er wel uit te komen. Wij hebben geen bijbel onder ons kussen met alle antwoorden voor nu en in de toekomst. Gelukkig niet, want dan staat de wereld wel stil en dat is niet de wereld van D66. ✎

Op weg naar waar we waren

Kiezen zonder keuzes in het pamflet van Boris Dittrich

Door Ton Monasso

Op het afgelopen paascongres laaide de immer woedende richtingstrijd binnen D66 weer eens op. De voorvechters van bestuurlijke vernieuwing namen het op tegen een flink aantal andersdenkenden. Het congres kon de verdeeldheid binnen de partij echter niet slechten. Om de strijd en het onduidelijke profiel van de partij voorlopig te kunnen bezweren, zegde Boris Dittrich toe een voorzet te geven voor een toekomstdiscussie. Zijn pamflet slaagt er echter niet in een onderscheidende visie voor de toekomst neer te zetten.

Het pamflet voorziet in een duidelijke behoefte aan een discussie over de toekomst binnen de partij. Die is hard nodig, enerzijds vanwege het slechte imago van D66 en de magere resultaten bij de kiezer, anderzijds vanwege grote interne verdeeldheid over het profiel en de prioriteiten van de partij. Gedeeltelijk worden die veroorzaakt doordat de duidelijke identiteit die D66 ooit had onder druk van externe ontwikkelingen is vervaagd. De ideologie van het sociaal-liberalisme is langzamerhand overgenomen door elke zichzelf respecterende partij. De bestuurlijke-vernieuwingsdrang is stukgelopen op een gebrek aan politiek momentum in het verleden, en is de partij sindsdien blijven achtervolgen. Wil D66 niet verworpen tot een splinterpartij, dan is het hard nodig om nieuw elan te kweken, op basis van een duidelijke politieke richting.

Wil een toekomstvisie waarde hebben voor de richtingendiscussie, dan moeten er duidelijke ideaalbeelden zijn over hoe de maatschappij er over enige tijd uitziet. Als die doelen te globaal zijn, zijn ze niet onderscheidend meer. Aan de andere kant mogen ze ook niet te concreet zijn, omdat de visie dan niet lang genoeg mee kan en we na korte tijd weer opnieuw kunnen beginnen. De doelen die gesteld moeten worden, moeten in zoverre haalbaar zijn dat als D66 alle parlementszetels in Nederland vulde, zij gerealiseerd zouden kunnen worden.

Helaas voldoet het pamflet van Boris Dittrich niet aan deze basale eisen voor een goede toekomstvisie. Hoewel het pamflet vaak geroemd is om de 'typische' D66-ideeën die het zou bevatten, is het een droombeeld dat nooit werkelijkheid zou kunnen worden. Daarvoor mist het pamflet duidelijkheid over de doelen die worden gesteld, over de onderlinge prioritering van die

doelen en over de haalbaarheid ervan. In de terminologie van Piet Paaltjens: "het pamflet steekt uit in onuitstekendheid!"

Middelen zonder doel

Een van de grootste fouten die in het pamflet wordt gemaakt, is dat vooral vanuit middelen wordt geredeneerd. Een flinke financiële injectie zou het onderwijs, de rechterlijke macht en de cultuurbeleving een behoorlijke slinger moeten geven. Wat willen we echter bereiken met deze investeringen? Een analyse van de problemen van nu, en een voorzet voor idealen voor de toekomst ontbreekt. Als de onderwijsuitgaven worden opgekrikt totdat we bij de topdrie van Europa behoren, zegt dat niets over de onderwijskwaliteit, als we niet weten waar die middelen worden ingezet. Heldere en ambitieuze doelstellingen zouden het pamflet sieren. Bijvoorbeeld het vergroten van het ontzettend lage aantal hoogopgeleiden in Nederland, wat een structurele bedreiging vormt voor de kenniseconomie. Is bij het onderwijs wellicht nog enigszins aannemelijk te maken dat er hoe dan ook meer geld geïnvesteerd moet worden om een sociaal-liberalere samenleving te bereiken, als het gaat om cultuur is dat veel minder duidelijk. Waar komt de roep vandaan om één procent van de rijksbegroting te besteden aan cultuur? Wat willen we, en nog belangrijker: wie willen we bereiken? Waar het elders een doodzonde is geld te reserveren zonder te weten waaraan het besteed moet worden, lijkt dat op dit terrein voor niemand een probleem te zijn.

Niet alleen zijn de achterliggende doelen onduidelijk, ook worden vaak middelen voorgesteld die het beoogde doel wel eens zouden kunnen frustreren. Dittrich stelt dat scholen kleinschaliger moeten zijn, collegegelden voor

maatschappelijk nuttige studies afgeschaft moeten worden en dat de rol van de provincie moet worden teruggedrongen. Stuk voor stuk maatregelen waarvan volstrekt onduidelijk is of zij ook zo zullen uitwerken als in het pamflet wordt gehoopt.

Moelijke keuzes niet gemaakt

Een ander serieus manco van het pamflet is dat veel lastige keuzes worden ontweken. Dit uit zich met name op het financiële vlak. Het pamflet hult zich in stilzwijgen als het gaat om de uitgangspunten van het begrotingsbeleid. Willen we echter alle pamfletpunten verwezenlijken, dan is duidelijk dat de overheidsuitgaven fors zullen worden vergroot. Nergens wordt aangegeven waar het extra geld voor investeringen vandaan moet komen. Ook over de welvaartsverdeling in het algemeen, met als belangrijk thema het belastingstelsel, blijft het pamflet vaag. Een visie die zich geen rekenschap geeft van financiële beperkingen is meer een droom, die bij het betreden van de politieke arena onmogelijk vertaald kan worden naar concrete beleidsmaatregelen en daadwerkelijke resultaten.

Het is een zwakte van het pamflet dat nergens expliciet wordt gemaakt waaraan D66 juist géén aandacht of géén geld wil besteden. Boris Dittrich heeft in toelichtingen meerdere malen aangegeven dat wat hem betreft niet geïnvesteerd hoeft te worden in bijvoorbeeld wegen; dit soort keuzes horen in een toekomstvisie. Juist omdat de overheid beperkte middelen heeft, zeggen de dingen die we niet willen misschien wel meer dan de dingen waar we wel voor staan.

Terug bij af

Hoewel het pamflet een aardige aanzet is tot discussie – alleen reacties als deze bewijzen al dat die is losgekomen – is het onvoldoende ambitieus, helder en realistisch om een basis te zijn voor de toekomstvisie van de partij. Daarmee zijn we inhoudelijk nog niet veel verder gekomen dan waar we al waren. Meer lef is absoluut noodzakelijk om D66 uit het slop te doen herrijzen: om gekozen te worden, moeten we eerst zelf durven kiezen!

Het pamflet: Veel lef, te weinig visie

Door Jan Paternotte

“Een verfrissende mix van over het algemeen verstandige maatregelen”, oordeelde het hoofdredactioneel commentaar van *De Volkskrant* op 19 mei 2005 over het pamflet van Boris Dittrich, de aanzet voor een nieuwe D66-koers. Volgens hoofdredacteur Pieter Broertjes doet Dittrich met zijn pamflet ook recht aan het feit dat D66 over een krachtige jongerenbeweging beschikt. “Politiek kapitaal dat hij moet benutten om zijn leiderchapspositie te verstevigen”.

Een interessante analyse van de *Volkskrant*. Naast het feit dat de opmerking over de positie van de Jonge Democraten terecht is ben ik het ook met de eerste zin eens: verfrissend en veel verstand. Een verfrissend verhaal vol met lef is het resultaat van Dittrich's pennenvrucht. Maar compleet is het verhaal nog lang niet, want de overdaad aan elitisme en het gebrek aan echte toekomstvisie maakt het verhaal toch te zwak. Wil D66 echt nieuwe politiek gaan bedrijven, moet op deze punten nog een hoop verspijkerd worden.

Lef, allereerst. Volgens Loesje het enkelvoud van leven. Het pamflet biedt dit enkelvoud. Heel verstandig kiest Dittrich ervoor om een aantal typische misstanden in de structuur van de Nederlandse samenleving aan te stippen: de pensioensleeftijd, die nu al vijftig jaar ongewijzigd is, de Nederlandse onderwijsbegroting die op het niveau van een ontwikkelingsland staat, de verzorgingsstaat die vooral fungeert als hangmat. Terechte kritiek van Dittrich op het feit dat al deze problemen door Nederlands web van stroperige besluitvorming van vakbonden, belangengroepen en conservatieve politiek, nog steeds niet opgelost zijn. Allemaal terecht.

Ook de oplossingen zijn niet mals. Verhogen van de AOW-leeftijd, het invoeren van een Greencard-systeem voor immigranten, straatverboden voor lastige jongeren, maar ook verplichte gymlessen. Zaken die hun uitwerking niet zullen missen! En wat de eerste twee betreft, dat zijn absoluut heilige huisjes die hij keihard omverschopt. Complimenten!

Echter, de grote Mieke Telkamp-vraag blijft onbeantwoord: Waarheen leidt

die weg? Integratie bijvoorbeeld, toch wel hét thema van deze tijd. De antwoorden van Dittrich:

1. Dubbele nationaliteit toestaan,
2. Verplichte opvoedingsondersteuning 'gericht op het gedrag van de jongere, de thuissituatie, de scholing en toeleiding naar werk',
3. Meer geld, meer preventie voor de rechtsstaat.

Dat zijn mooie uitgangspunten, maar enig idee wat we dan willen is niet duidelijk. “Een feestelijke ceremonie bij het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit” is een ander punt uit de integratieagenda van het pamflet. Dit soort voorstellen bewijzen voor mij alleen maar dat D66'ers vaak geen flauw benul hebben van de problemen in de oude wijken. Een definitie over het einddoel van de integratie, de definitie van een ingeburgerde Nederlander; het lijkt me onontbeerlijk voor een manifest dat Nederland beschrijft! Dit probleem gaat ook op voor de visie op vergrijzing. Ik zou graag in het pamflet verwerkt zien dat D66 streeft naar een land dat ingericht is op een grijze bevolking. Na de vergrijzingspiek in 2036 blijft Nederland namelijk voor onbepaalde tijd een land met een grote groep ouderen. Volgens de econoom Lans Bovenberg vereist die situatie dat iedereen in zijn/haar leven met meerdere carrières te maken krijgt. Productiewerk verdwijnt, de dienstensector zullen Nederland moeten financieren. Dit punt wordt door Dittrich aangestipt, maar niet gevat in een beeld waarin D66 deze ontwikkeling wil gaan zien, en naar wat voor Nederland die moet leiden.

Ook het elitisme komt teveel terug in het stuk. Dat D66 een partij is van de elite is bekend, en misschien is dat ook

helemaal geen probleem. Als alle hoogopgeleide Nederlanders op D66 stemmen heb je een politieke beweging van formaat. De partij pretendeert echter ook om een partij voor alle Nederlanders te zijn, maar veel maatregelen uit het pamflet zullen toch vooral de kansen bieden voor de mensen die weten hoe ze er mee om moeten gaan, en zekerheden afnemen van de minder sterken. In dat kader stelt Dittrich dat het huidige sociale vangnet niet houdbaar is, en dat is terecht. Wat daarvoor in de plaats moet komen voor de kansarme Nederlanders wordt niet duidelijk. Ook kiest Dittrich voor versoepeling van het ontslagrecht en de 'onthelving' van het minimumloon. Dat zijn zoals de meeste voorstellen verstandige maatregelen, maar slechts uitvoerbaar als de gevolgen voor de mensen die afhankelijk zijn van deze zekerheden ook meegerekend worden. D66'ers zijn over het algemeen verstandige, hoogopgeleide mensen. En die kunnen doorgaans hun eigen weg kiezen. Het tegelijkertijd bieden van zekerheden voor minder kansrijke mensen en daarmee stabiliteit creëren in de samenleving zie ik als een typisch sociaal-liberaal element. Het nalaten hiervan maakt D66 bovendien wel erg sterk een soort 'VVD light'. Mooi idee voor het manifest lijkt mij om het 'recht op werk' op te nemen. Niet alleen het idee dat iedere arbeidsgeschikte Nederlander 'kan' werken wordt zo verwerkt, ook het principe dat iedereen een steentje moet bijdragen aan de samenleving bouw je in. Dit recht kan ingevuld worden door bijvoorbeeld overheidsprojecten.

De start van de discussie over de toekomst van D66 als partij is van ongelofelijk groot belang, omdat we hard toe waren aan een nieuwe frisse koers. Het lijkt duidelijk dat bestuurlijke vernieuwing niet langer het vlaggenschip van D66 zal zijn, en dat is goed. Bij de keuze voor de nieuwe koers hoort het toekomstgerichte en ambitieuze denken dat uit het pamflet naar voren komt. Meer visie en meer duidelijke ideeën over de uitvoering van de mooie plannen zijn de ingrediënten die deze mix 'nog verfrissender' moeten maken.

Im Osten nichts neues – De Duitse Reformstau

Door Hugo van Haastert

Duitsland is in de war. Na 7 jaar rood-groen gaan veel dingen gigantisch mis bij onze Oosterburen. Met vijf miljoen werklozen, een chronisch begrotingstekort en een economie die maar niet wil draaien zorgt de eens geroemde economische motor van Europa vandaag de dag vooral voor veel stilstand. Maar de oppositie heeft het wanbeleid van Schröder niet kunnen benutten voor een parlementaire meerderheid. Voorlopig zullen de broodnodige koerswijzigingen in Duitsland uitblijven.

De rood-groene regering van sociaal-democraten en groenen onder leiding van kanselier Gerhard Schröder heeft 7 jaar lang Duitsland geregeerd. Maar de vraag is of de Duitsers er op vooruit zijn gegaan. Schröder had in 1998 nog beloofd dat hij de werkloosheid zou terugbrengen tot 3.5 miljoen. Vandaag de dag zijn er echter meer dan 5 miljoen Duitsers zonder baan. Het is de sociaal-democraat niet gelukt om de economie uit het slop te halen.

Nadat Schröders sociaal-democratische SPD de zoveelste provinciale verkiezingen had verloren (Noordrijn Westfalen) besloot hij eerder dit jaar om een nieuw mandaat te vragen aan de kiezer. Ook zijn eigen achterban was verdeeld over het beleid van de kanselier, die een economische hervorming in gang heeft gezet om de werkloosheid tegen te gaan. De Hartz IV hervormingen maken het makkelijker om mensen te ontslaan, versoberen de uitkeringen en verplichten langdurig werklozen om voor één euro per uur voor de overheid te werken om het werkritme te hervinden.

Dit hervormingsbeleid is door een deel van de SPD niet goed ontvangen. Daardoor zijn teleurgestelde SPD'ers opgestapt en samen met de communistische PDS hebben zij de Linkspartei gevormd. Deze partij keert zich tegen de Hartz IV hervormingen en werpt zichzelf op als enig alternatief voor de neoliberale partijen die Duitsland kent. De oppositie in de Rijksdag van CDU (christen-democraten) en FDP (liberalen) stond te trappelen om de regeringsverantwoordelijkheid op zich te nemen. Zwart-geel, naar de kleuren van de CDU en de FDP, zou de werkloosheid te lijf gaan met een ondernemersvriendelijk beleid. Angela Merkel, kanselierskandidaat van de CDU, heeft aangegeven de Hartz IV hervormingen krachtiger te willen doorzetten door de

vakbonden macht te ontnemen, de belastingen op lonen te verlagen en de arbeidsmarkt verder te flexibiliseren.

Op het gebied van het milieu staat het linkse blok van rood-groen lijnrecht tegenover het centrum-rechtse zwart-geel. Zo hebben de Groenen gezorgd voor de Atomausstieg: de komende 30 jaar worden geleidelijk alle Duitse kerncentrales van het energienet gehaald. Er is de laatste zeven jaar ook veel windenergie bij gekomen, waardoor de energievoorziening van Duitsland onzeker en onregelmatig is en de afhankelijkheid van buitenlandse stroom groot. Centrum-rechts voelt weinig voor die situatie en wil van de Atomausstieg afstappen. In onderwijs en zorg willen CDU en FDP collegegeld en liberalisering introduceren, terwijl SPD en Groenen daar van gruwelen.

De buitenlandse politiek van de CDU en de FDP zou zich veel meer richten op de Engelsen en de Amerikanen en veel minder op de Fransen. De regering-Schröder heeft sterke banden met

Parijs en Moskou, maar die banden weerhouden Berlijn van het innemen van een kritische houding ten opzichte van bijvoorbeeld het Europees landbouwbeleid of het gebrekkige functioneren van de Russische democratie. De CDU heeft zich uitgesproken tegen het lidmaatschap van Turkije van de Europese Unie, terwijl de SPD juist Turkije als gematigd islamitisch land in de Europese Unie wil verankeren. SPD en Groenen zijn niet gecharmeerd door het Amerikaanse optreden in Irak en kiezen daarom voor een zeer kritische houding richting Washington.

De rechts-liberale FDP wil naast radicale hervorming van de verzorgingsstaat zich ook sterk maken voor burgerrechten. Zo bepleit de FDP, in tegenstelling tot de CDU, het openstellen van het huwelijk voor homo's en wil de FDP dat in de strijd tegen het terrorisme en misdaad uitermate zuinig wordt omgesprongen met vrijheidsrechten.

De uitkomst van de verkiezingen wijst geen duidelijke winnaar aan. Rood-groen en zwart-geel hebben beiden geen meerderheid gekregen dankzij de opkomst van de nieuwe Linkspartei. Hierdoor zal de regering moeten bestaan uit óf CDU-SPD óf drie partijen. De drie-partijen combinaties worden door iedereen uitgesloten en dus ligt CDU-SPD het meest voor de hand. Een dergelijke Grote Coalitie zal mogelijk leiden tot stilstand, zoals ook Paars op belangrijke dossiers zoals de WAO, de zorg en de pensioenen voor stilstand zorgde. Deze stilstand noemen ze in Duitsland Reformstau. Reformstau is een opmerkelijk woord omdat het een blokkade van hervormingen betekent in een situatie waarin iedereen het eigenlijk wél eens is over de noodzaak van de hervormingen. Duitsland blijft een gevangene van haar eigenaardige cultuur waarin het verstand schreeuwt om hervormingen maar waarin desalniettemin het menselijk conservatisme de boventoon voert.

Uit het ledenbestand: Rosa van der Tas

Door Fleur de Groot

Elke Demo komt er JD-lid aan het woord in het item "Uit het ledenbestand". Deze keer is gekozen voor Rosa van der Tas. 19 jaar, studente Politicologie en breed in de functies die ze uitoefent binnen en buiten de JD. Zo was zij dit jaar voorzitter van de afdeling Leiden, penningmeester van Jongeren en Politiek te Leiden, en heeft ze een baan als fractie-assistent bij D66 Leiderdorp.

Verschillende factoren hebben ertoe bijgedragen dat Rosa, afkomstig uit een typische D66 familie, zich aansloot bij de Jonge Democraten. Op de middelbare school had zij als een van de weinige al interesse in politiek. Dat ze politicologie zou gaan studeren lag dan ook al vrij snel vast. "Bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen ben ik samen met mijn moeder naar een verkiezingsbijeenkomst van D66 geweest. Tijdens die verkiezingstijd heb ik besloten lid te worden van D66 en de JD. Dat is nu zo'n tweeënhalve jaar geleden. Het pragmatische sprak me aan".

Hoewel ze bij de afdeling Rotterdam begon, is ze afgelopen jaar voorzitter van afdeling Leiden geweest. "Toen ik actief werd bij de JD zat ik nog op de middelbare school. Ik had toen geen tijd om iets in het bestuur te doen. Dat kon pas toen ik ging studeren." En die bestuursfunctie kwam er. Ze rolde er min of meer in. Van de geïnteresseerden had zij de meeste ervaring in de JD, en niemand anders ambieerde het voorzitterschap. Ze heeft er nu een jaar opzitten, en besloot op te stappen. Haar belangrijkste doel, de afdeling Leiden wakker schudden en weer activiteiten voor de afdeling organiseren, is gerealiseerd. "We hebben veel activiteiten georganiseerd en de opkomst bij de activiteiten was

© Sebastiaan ter Burg - www.ter-burg.nl

goed. Mijn belangrijkste doel was daarmee gerealiseerd."

Ook de functie van penningmeester van het Jongeren en Politiek legt ze per 1 oktober neer. Jongeren en Politiek (JeP) is een overkoepelende organisatie van de Leidse PJO's die participatie van jongeren in de politiek moet bevorderen. Of dat doel gehaald is? Rosa vindt van wel. "We hebben een paar activiteiten gezamenlijk georganiseerd en de opkomst was redelijk goed." Dat ze als penningmeester stopt heeft een direct verband met het neerleggen van haar taak als voorzitter. Volgens Rosa is het belangrijk dat de functie binnen JeP uitgeoefend wordt door een bestuurder van de afdeling. Dat is goed voor de communicatie en het samenwerken.

Daarbij komt nog dat Rosa zich zeer waarschijnlijk kandidaat zal stellen voor Algemeen Secretaris van het Landelijk Bestuur. Maar ze wil benadrukken dat dat niets te maken heeft met haar keuze in Leiden haar functies neer te leggen. "Ik heb nog niets definitief besloten, dus dat maakt wel duidelijk dat het niets met elkaar te ma-

ken heeft."

Natuurlijk kan de volgende vraag niet uitblijven in een Demo die als thema "Toekomst" heeft: hoe zou Rosa de toekomst voor D66 willen zien? "Ik vond het pamflet van Boris Dittrich erg laf, al was ik het met de meeste punten wel eens. D66 zou meer durf moeten uitstralen. Persoonlijk hoop ik dan ook dat het manifest dat meer uitstraalt. D66 moet een eigen weg durven kiezen en voor een deel andere prioriteiten gaan stellen. Dus niet meer bestuurlijke vernieuwing: zo ben ik tegen een districtenstelsel. Onderwijs moet wel een prioriteit blijven. Voor mijzelf is een goed milieubeleid ook belangrijk, maar ik vraag me af of dat stemmen trekt. Op sociaal-economisch gebied wil ik niet het harde beleid van de VVD en ook niet het zwakke van de linkse partijen. D66 moet daartussenin gaan zitten met harde maatregelen, maar ook een met een sociaal gezicht. Dat sociale gezicht komt helaas niet naar voren in dit kabinet. "Misschien lijkt ik met deze punten een linkse JD'er, maar ik heb het idee dat ik toch redelijk in het midden zit."

Voorzittershamer: De zorgelijke zomer

Door Jan Paternotte

Afgelopen juni bezocht ik de afscheidsreceptie van de Amerikaanse ambassadeur in Nederland, Clifford Sobel. De fatsoenlijke Amerikaan nam met een clichématige toespraak over bitterballen, haringen en pinda's ("It's really

been such a tremendous experience for me and my wife to eat haring in Volendam") afscheid van Nederland om zich in de staat New Jersey kandidaat te stellen voor de Amerikaanse senaat. Als Republikein uiteraard, want Sobel is in Nederland benoemd door president George W. Bush.

Op deze receptie sprak ik ook Hans Hoogervorst, minister van Volksgezondheid. Zijn aanwezigheid kwam goed uit, want de JD had net de dag tevoren samen met de CDA-jongeren een onderzoek naar het nieuwe zorgstelsel gepresenteerd. Uit ons rapport bleek dat alle Nederlanders gecompenseerd gaan worden voor de nadelige gevolgen van het nieuwe stelsel, behalve studenten met een basisbeurs en een bijbaantje. Deze groep heeft namelijk geen studentenverzekering, maar zit door het feit dat zij een bijbaantje hebben in het ziekenfonds. De ziekenfondsverzekering is zo'n 150 euro per jaar goedkoper dan de studentenpolis, en heeft daarmee een belangrijke invloed op het inkomen van deze groep studenten op MBO, HBO en universiteit. Omdat ik me afvroeg of Hoogervorst zich dit had gerealiseerd sprak ik hem erop aan: "Honderdvijftig euro is behoorlijk veel geld voor studenten of hun ouders, zeker als ze meer studerende kinderen hebben."

Zoals het een echte VVD'er betaamt zegt die 150 euro Hoogervorst niet zoveel. Hij heeft immers jarenlang gewerkt als Banking Officer van de 'National Bank of Washington', en daar praat je toch over wat grotere bedragen. Zijn antwoord was dan ook: "Dan neem je toch nog een bijbaantje?". Even later voegde hij mij en CDJA-voorzitter Ronald van Bruchem nog toe: "Ik zie dat ze hier hamburgers uitdelen. Als ik jullie was zou ik me maar goed volstoppen. Dat scheelt weer."

Komische opmerking, maar ergens toch ook tragisch: Hans denkt er namelijk echt zo over. Het interesseert hem helemaal niets dat zijn nieuwe stelsel het voor ouders uit de middenklasse nog moeilijker maakt om een studerend kind te onderhouden. Het was voor

de JD in ieder geval een mooie stimulans om te gaan lobbyen voor compensatie voor alle studenten!

Als door een wesp gestoken gingen we aan de slag en al de volgende dag deelden we samen met CDJA en een studentenorganisatie droog brood uit aan een paar Tweede Kamerleden, die allemaal voor het eerst kennis namen van de gevolgen voor de studenten. Ursie Lambrechts van D66 stond met het droge brood in de mond de volgende dag nog in de 'Spits', waarbij ze ook meldde het raar te vinden dat studenten er op achteruit zouden gaan.

De afgelopen maanden hebben we veel gesproken over dit onderwerp, en enkele keren de publiciteit gezocht. Vooral bij D66 ging sterk de opvatting leven dat een onderwijspartij de studenten en hun ouders niet kon laten vallen. Onder druk van D66 is er dan ook een 'Dittrich-bonus' gekomen die voor alle studenten de basisbeurs jaarlijks met 150 euro ophoogt. Een bijzonder mooi resultaat van JD-acties en lobby. Ook Hans Hoogervorst verdient natuurlijk alle lof, omdat hij ons zo goed gemotiveerd heeft. Naar hem is een fruitmand onderweg.

Voor de JD is dit een mooie prestatie geweest, maar het voorbeeld is wel exemplarisch voor een groot probleem van het kabinetsbeleid: veel maatregelen worden rücksichtslos doorgevoerd, zonder dat goed is nagedacht over de gevolgen die dat voor veel mensen heeft.

In het voorbeeld blijkt het compleet ontbreken van politiek gevoel bij Hoogervorst als het gaat om het zorgstelsel: hij heeft het strategisch gedrag van verzekeraars (pas op het laatste moment offertes uitreiken) niet voorzien, heeft de bevolking slecht geïnformeerd, kan geen betrouwbare premie-indicaties geven, en heeft de administratie bij ziekenhuizen nog niet op orde. Dat is betreurenswaardig: er is reden bezorgd te zijn om een zorgstelsel dat niet zorgvuldig wordt ingevoerd.

Over dit en ander kabinetsbeleid kun je op het volgende congres van de Jonge Democraten vragen stellen aan Laurens-Jan Brinkhorst. Het congres vindt plaats in theater Concordia te Den Haag. We zullen hier naast Brinkhorst ook met Boris Dittrich, de burgemeesters Opstelten, Vreeman en Deetman en alle JD'ers veel discussies voeren op de politiek en de toekomst van D66. Ook kiest de JD een nieuw bestuur. Ik hoop dan ook zoveel mogelijk JD'ers daar te mogen begroeten. Voor vijftig euro word je twee dagen lang compleet verzorgd!

46^e Algemene Ledenvergadering der Jonge Democraten 29 & 30 oktober 2005 te 's Gravenhage

Op 29 & 30 oktober vindt in onze hofstad, 's Gravenhage, het 46^e Congres der Jonge Democraten plaats! Theater Concordia zal twee dagen lang onderdak bieden aan een grote verscheidenheid van interessante sprekers, inhoudelijke debatten en spannende verkiezingen.

Op het programma staan onder andere resoluties over Sociale Zekerheid en Onderwijs, een Burgemeestersdebat (met Wim Deetman, Ivo Opstelten en Ruud Vreeman, geleid door Frits Huffnagel), een wijziging van de beginselverklaring (1) van de vereniging en vele andere statutenwijzigingen, de verkiezing van een geheel nieuw Landelijk Bestuur en de finale van het nationale JD-debat! Na het enerverende programma overdag zal genoten worden van een diner in Trias, vlak bij het politieke centrum van Den Haag. De nacht zal worden doorgebracht in de StayOkay Den Haag, vlak bij de feestlocatie. De zondagochtend wordt geopend door vice-premier en minister van Economische Zaken Lourens Jan Brinkhorst, zondagmiddag is er de mogelijkheid te genieten van een historische stadswandeling: Kortom, dit congres mag je gewoon niet missen!

Aanmelden?

Vul het formulier in op www.congres.jongedemocraten.nl, of stuur een e-mail (met vermelding van je naam, e-mail, telefoon, of het je eerste JD-congres is, welke dagen je komt en of je vlees eet) naar congres@jongedemocraten.nl

**Jonge
Democraten**